

Kwartalnik Badań Koniunktury

Nr 1/2022

Autorzy opracowania: Katarzyna Dębowska, Urszula Kłosiewicz-Górecka, Andrzej Kubisiak, Paula Kukołowicz, Maciej Miniszewski, Anna Szymańska, Paweł Śliwowski, Katarzyna Zybortowicz

SPIS TREŚCI

1. MIK – komponenty i konstrukcja
2. Wartości MIK – pomiary z I kwartału 2022 r.
3. Wyniki badań ankietowych przedsiębiorstw –
pomiary z I kwartału 2022 r.
4. Aneks 1: Metodyka badań

Miesięczny Indeks Koniunktury (MIK) - komponenty

**MIK to syntetyczna miara
znormalizowanych wskaźników prostych**

Poszczególne komponenty nawiązują do pytań w ankiecie, a zagregowane odpowiedzi służą do wyznaczenia wskaźników prostych dotyczących: wartości sprzedaży, nowych zamówień, zatrudnienia, wynagrodzenia, mocy produkcyjnych, inwestycji, płynności finansowej przedsiębiorstw.

Miesięczny Indeks Koniunktury (MIK) – sposób wyznaczania

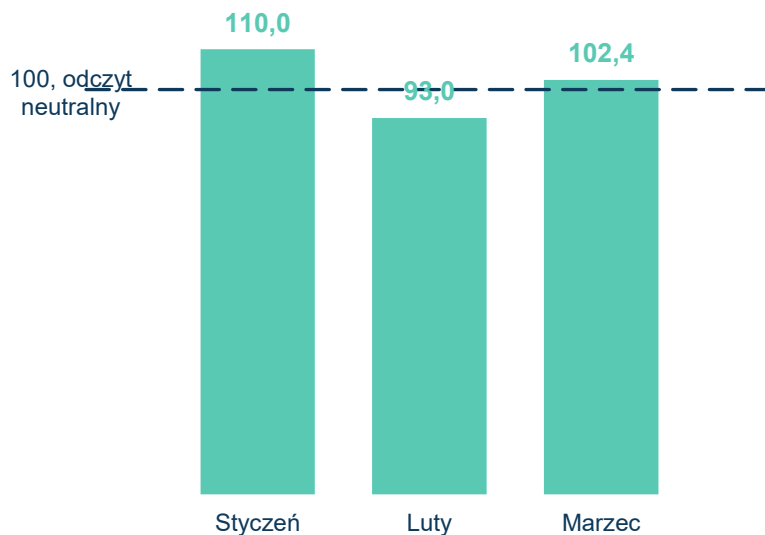

100 – punkt odniesienia, odczyt neutralny

<0;200> - przedział wartości MIK

Warstwę stanowi grupa przedsiębiorstw o tej samej wielkości (liczba zatrudnionych) i z tej samej branży.

MIK – comiesięczne zestawienie

102,4 pkt. wyniósł marcowy MIK

Miesięczny Indeks Koniunktury w marcu **wzrósł o 9,4 pkt. względem poprzedniego miesiąca**. W pierwszym kwartale najwyższy odczyt zanotowano w styczniu, natomiast w lutym miał miejsce znaczący spadek, do najniższego poziomu od roku.

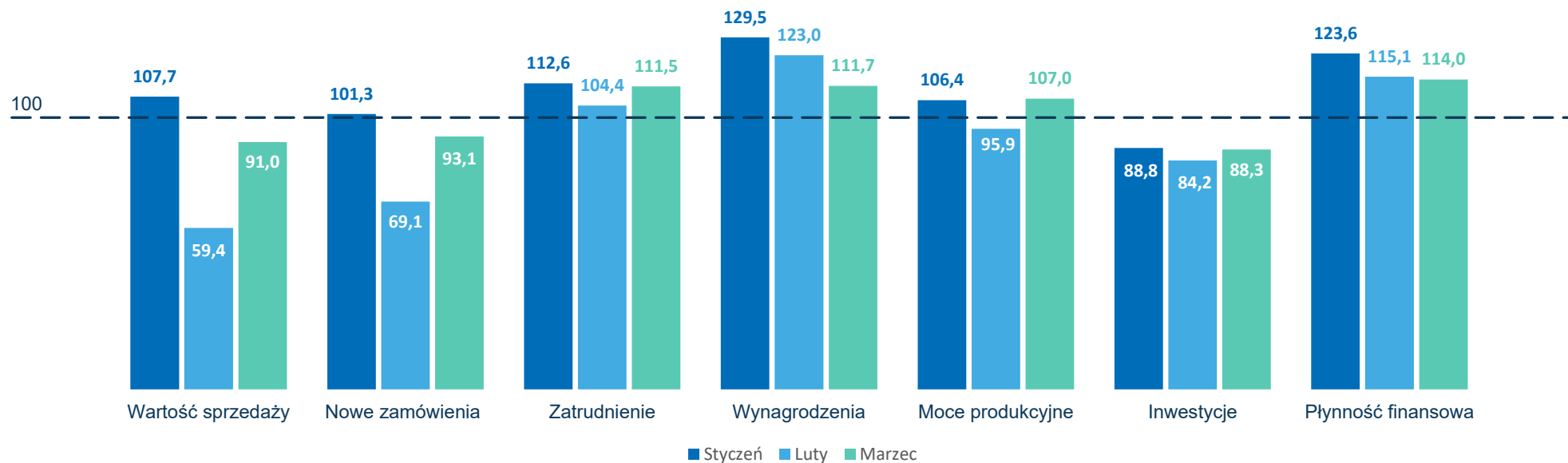
Marcowy MIK przyniósł poprawę nastrojów firm (2,4 pkt. powyżej wartości neutralnej), ale wskazania są słabsze niż w drugiej połowie zeszłego roku. Prawdopodobnie w najbliższym czasie nie należy się spodziewać spektakularnych wzrostów MIK. Pod koniec lutego wybuchła wojna w Ukrainie, ponadto obecna sytuacja gospodarcza, w tym ciągle wysoka inflacja nie poprawiają nastrojów, zarówno konsumentów, jak i przedsiębiorstw.

MIK – według komponentów

Spadek pozytywnych nastrojów dotyczył przede wszystkim wartości sprzedaży

Jest to jednocześnie komponent, którego **odczyt lutowy był wyraźnie najniższy**. Chociaż w marcu MIK odnośnie sprzedaży mocno się podniósł, to jednak nie przekroczył wartości neutralnej. Jeszcze słabszy był marcowy MIK w inwestycjach, chociaż nieco wyższy niż w lutym. W marcu pesymistyczne nastroje przeważały także w obszarze zamówień. Poziom neutralny przekroczyły: zatrudnienie, wynagrodzenia, moce produkcyjne oraz płynność finansowa.

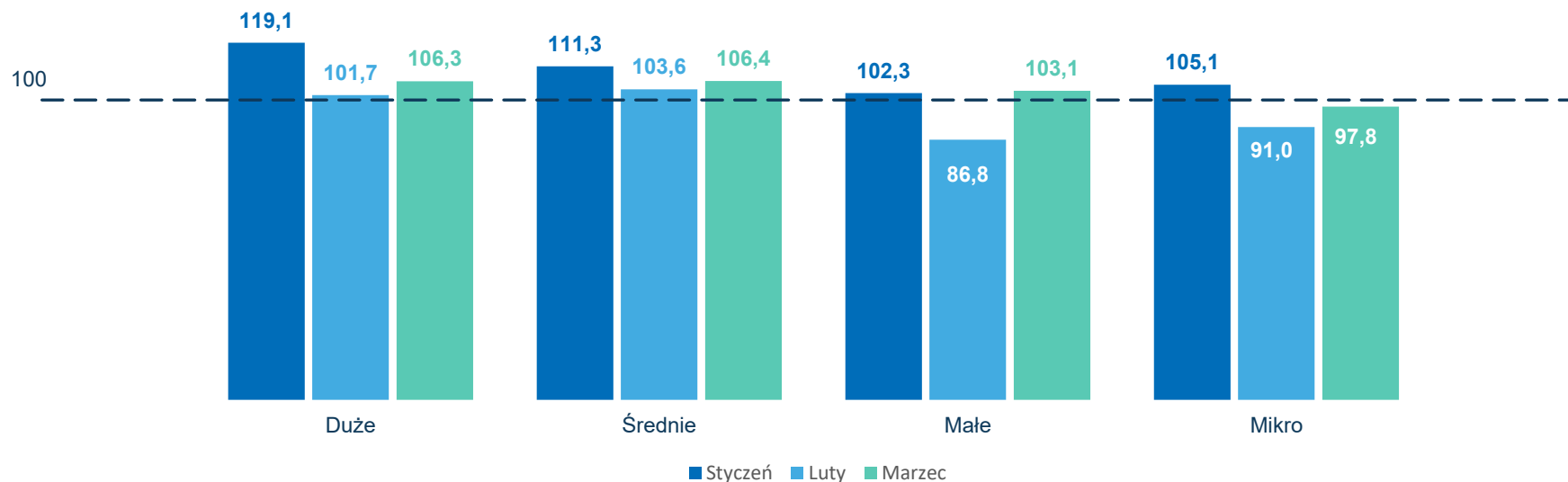
W przypadku wynagrodzeń uwidoczniła się tendencja malejąca.

MIK – według wielkości przedsiębiorstw

Marcowy MIK najkorzystniej wypada w średnich i dużych firmach

W marcu wszystkie firmy oprócz mikro przekroczyły poziom neutralny. W przypadku małych i mikrofirm, po szczególnie niskim odczycie w lutym widać wyraźny wzrost MIK, chociaż w mikrofirmach nadal przeważają nastroje pesymistyczne. Szczególnie wzrost pozytywnych nastrojów widać w małych firmach (aż o 16,3 pkt.).

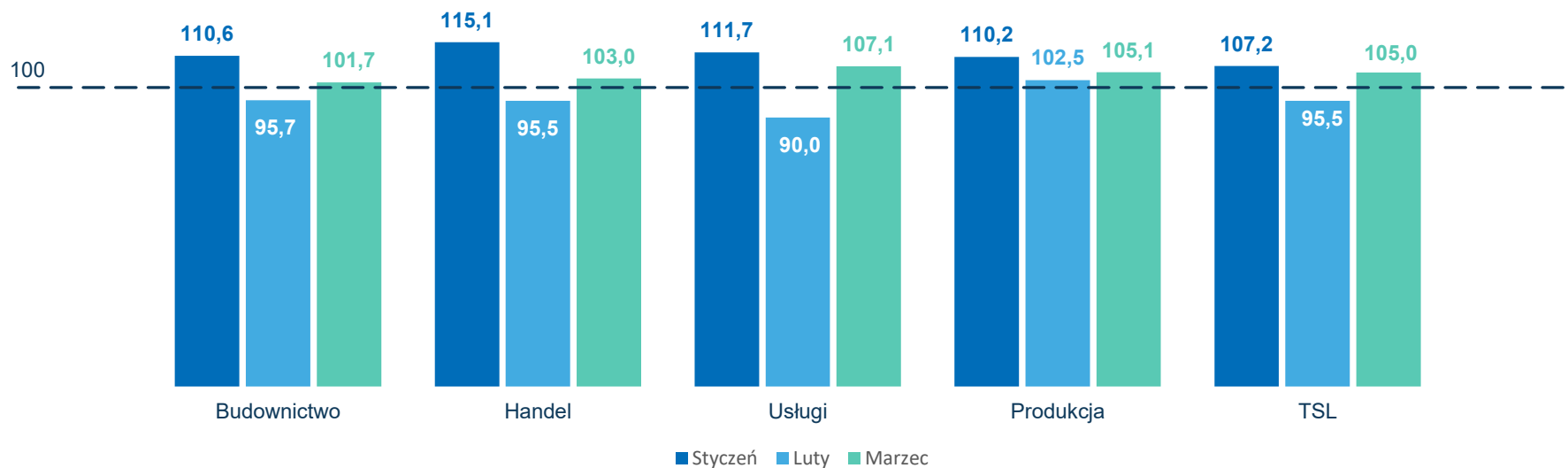

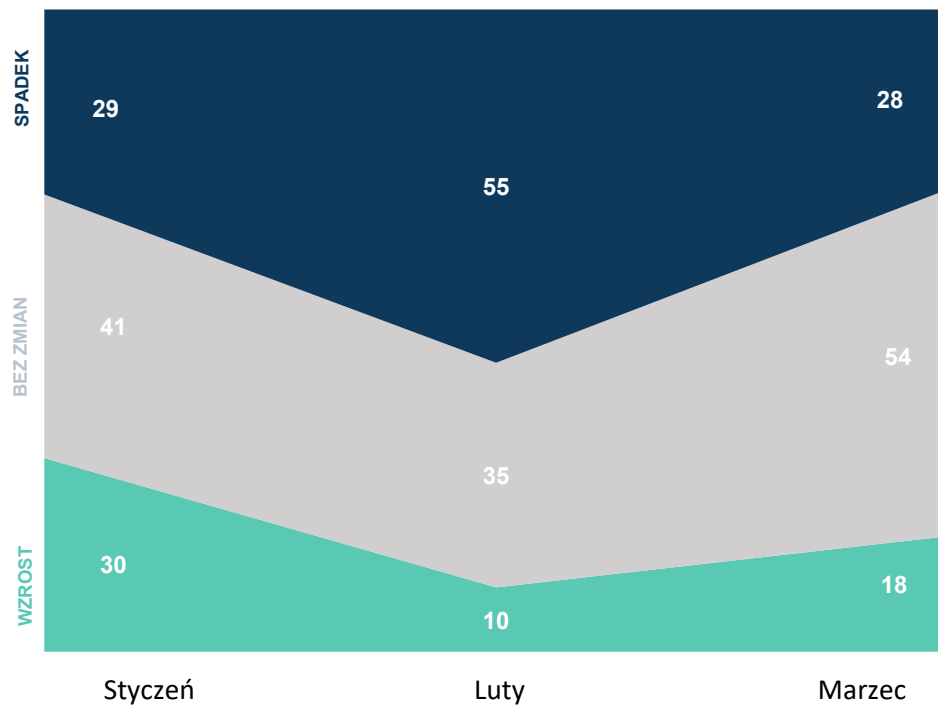
MIK – według branż

W marcu MIK najkorzystniej prezentował się w usługach

W marcu wszystkie branże zanotowały odczyty MIK powyżej neutralnego. Oznacza to poprawę w porównaniu do lutego, kiedy za wyjątkiem produkcji w branżach dominowały nastroje pesymistyczne. **Marcowy MIK najlepiej wypadła w usługach**, które zanotowały jednocześnie najwyższy wzrost w stosunku do lutego – aż o 17,1 pkt. **Najstabilniej wypadło budownictwo**, przebijając jedynie o 1,7 pkt. poziom neutralny.

Zmiany łącznej wartości sprzedaży w I kw. 2022 r.

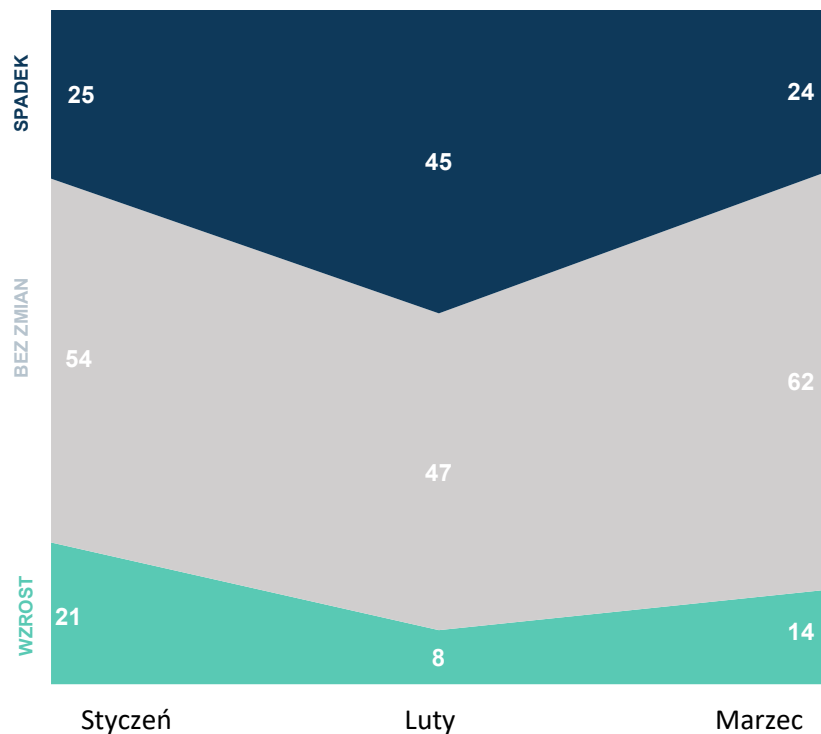

Widoczna jest poprawa wartości sprzedaży m/m

W marcu udział przedsiębiorstw deklarujących spadek sprzedaży zmniejszył się o 17 p.p. m/m powracając do poziomu styczniowego. Jednocześnie o 19 p.p. wzrósł udział firm, które nie odnotowały zmian. O 8 p.p. wzrósł udział firm ze wzrostem sprzedaży.

Pod koniec I kwartału widać powrót do sytuacji z poprzedniego kwartału. Największe wzrosty sprzedaży były notowane w odczycie styczniowym, co prawdopodobnie było związane z okołoswiątecznym ożywieniem w większości branż.

Zmiana liczby nowych zamówień w I kw. 2022 r.

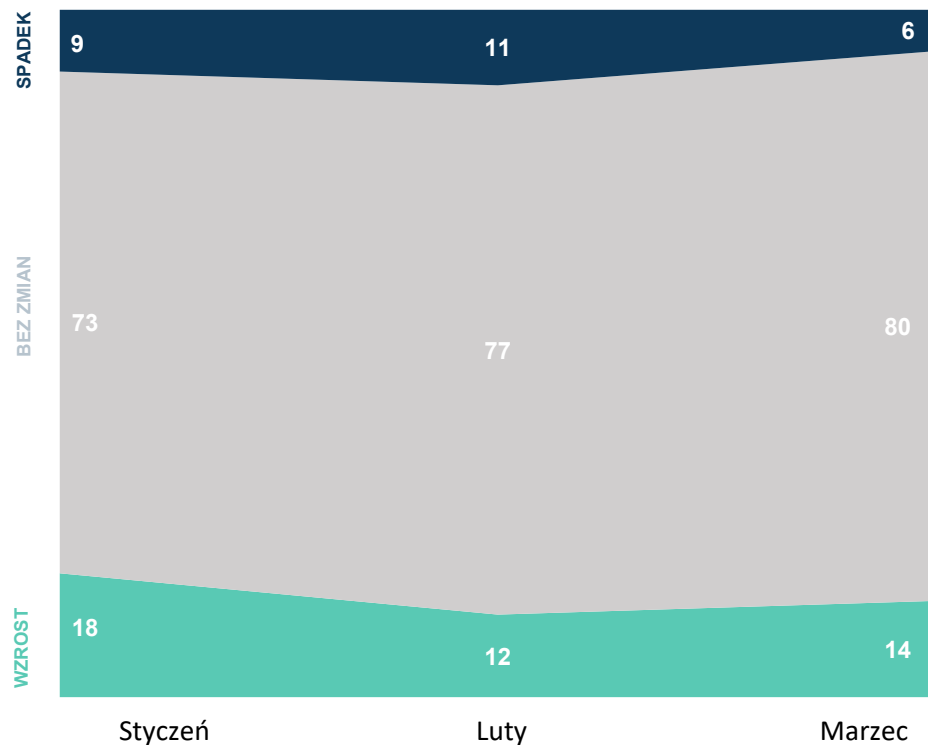

Zmiana liczby nowych zamówień koreluje ze zmianami wartości sprzedaży

Podobnie, jak w przypadku sprzedaży najgorszym miesiącem pod względem nowych zamówień był luty, gdy aż 45 proc. firm odczuło ich spadek, a jedynie 8 proc. wzrost. W marcu sytuacja poprawiła się i odczyty prawie wróciły do poziomu z początku kwartału.

W całym I kwartale najgorsza sytuacja miała miejsce w lutym. Mimo poprawy względem lutego, w marcu liczba nowych zamówień wykazuje, podobnie, jak wartość sprzedaży, tendencję spadkową. Trwająca agresja Rosji na Ukrainę może wywołać m.in. wzrost cen surowców, przedsiębiorcy mogą się też obawiać stale rosnącej inflacji.

Planowane zatrudnienie na najbliższe trzy miesiące

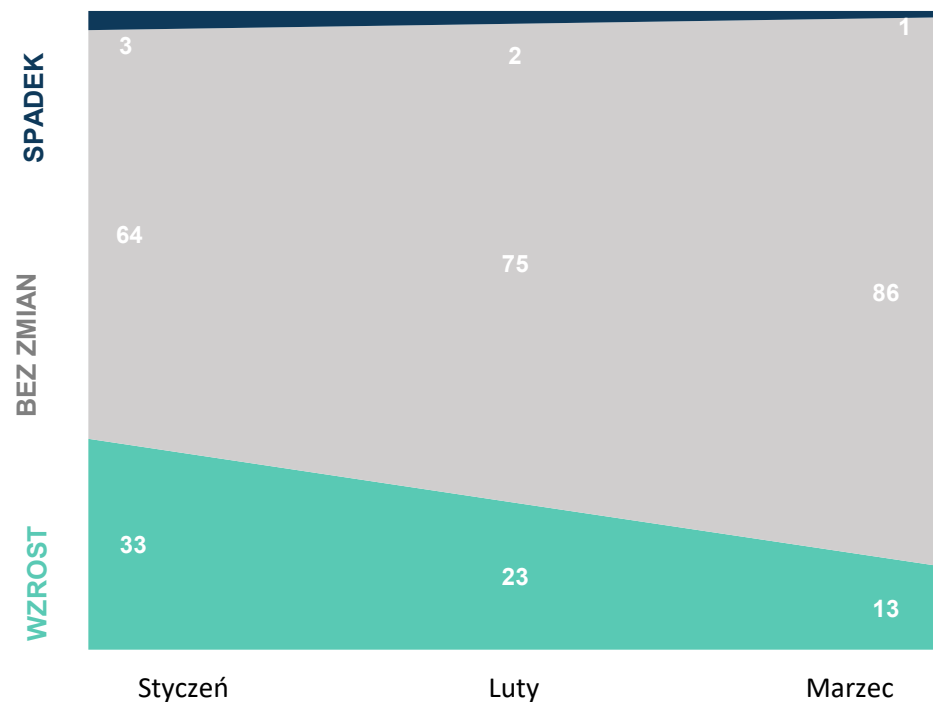

Sytuacja na rynku pracy nieznacznie się pogorszyła

Podobnie jak w poprzednich kwartałach zdecydowana większość firm (80 proc.) pod koniec I kwartału deklaruje utrzymanie zatrudnienia. Powoli maleje natomiast odsetek firm planujących wzrost zatrudnienia (o 4 p.p. od początku kwartału). Odsetek firm, które chcą zwalniać pracowników zmniejszył się natomiast o 3 p.p.

Optymizm na rynku pracy jest nieznacznie mniejszy. Prawdopodobnie przedsiębiorcy nie planują drastycznych cięć zatrudnienia, ale presja na wzrost płac może ich zniechęcać do przyjmowania nowych pracowników.

Planowane wynagrodzenie na najbliższe trzy miesiące

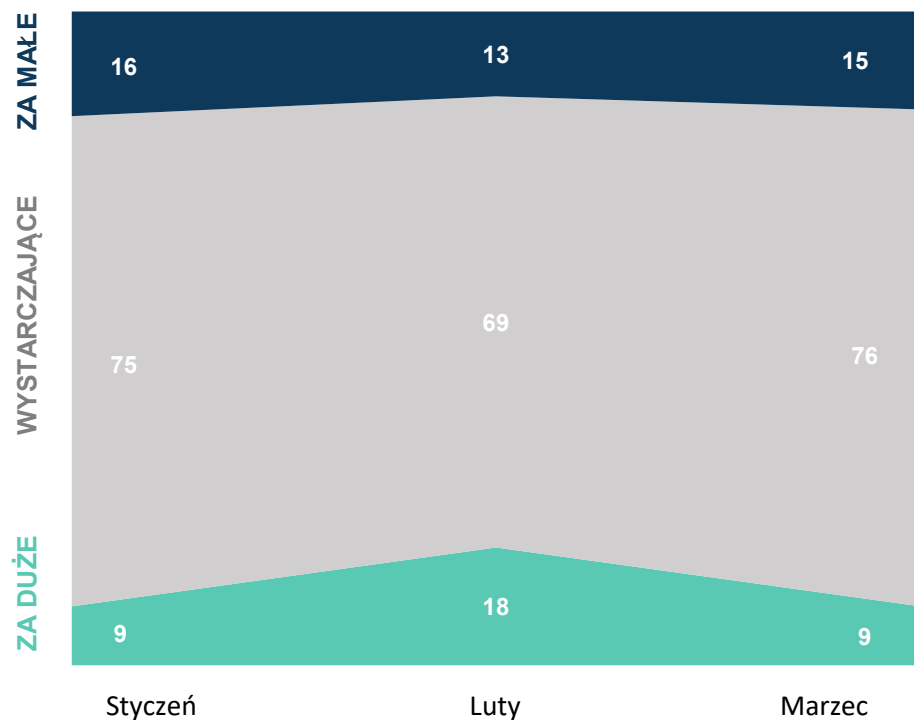

Coraz mniej firm chce podnosić wynagrodzenia pracowników

W I kw. stale zmniejszał się udział firm, które planowały podwyżki (o 20 p.p. od początku kwartału). Jednocześnie firmy nie planują obniżek wynagrodzeń – takie plany w I kw. miało jedynie 1-3 proc. firm. Przewaga firm planujących podwyżki nad obniżkami jest nadal widoczna, ale coraz mniejsza.

Dane z I kwartału wskazują na ustabilizowanie się poziomu wynagrodzeń. Prawdopodobnie w kolejnym kwartale nie będziemy już obserwować tak dynamicznych zmian, jak pod koniec 2022 r. i większość firm nie będzie planowała zmian wysokości wynagrodzeń.

Ocena stanu mocy produkcyjnych na najbliższy miesiąc

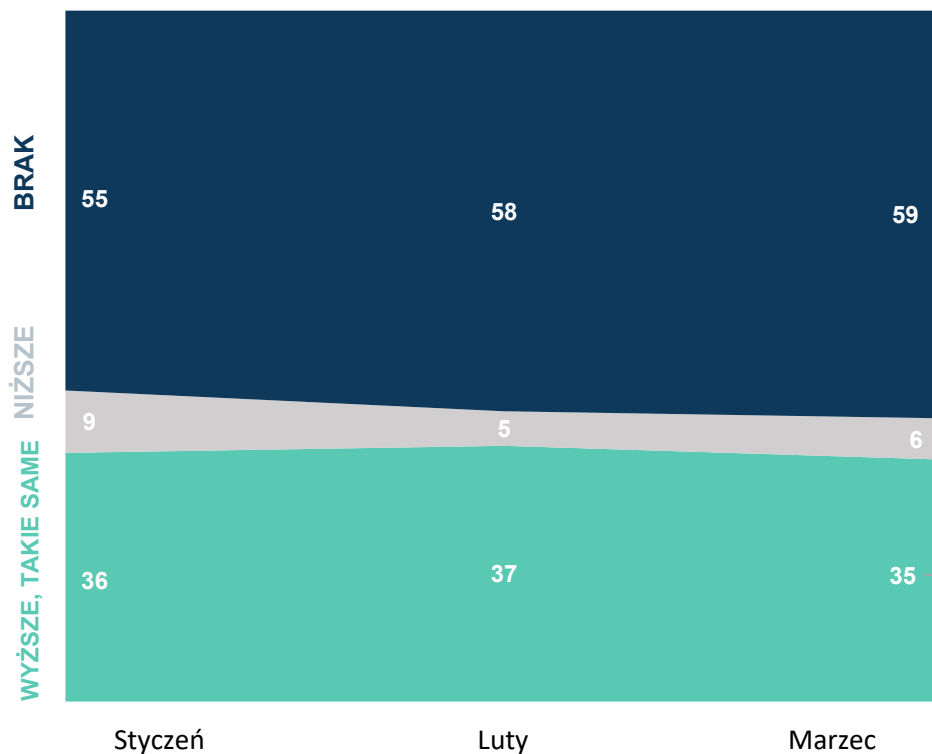

Większość przedsiębiorstw ma wystarczające moce produkcyjne

Ponad trzy czwarte firm (76 proc.) w marcu zadeklarowało posiadanie wystarczających mocy produkcyjnych na najbliższy miesiąc. Tylko w lutym wystąpiła przewaga firm deklarujących zbyt duże moce produkcyjne nad firmami o zbyt małych mocach produkcyjnych.

Duży udział deklaracji o wystarczających mocach produkcyjnych na najbliższy miesiąc jest związany z wyhamowaniem tendencji wzrostowej w liczbie nowych zamówień i wartości sprzedaży.

Wydatki inwestycyjne firm

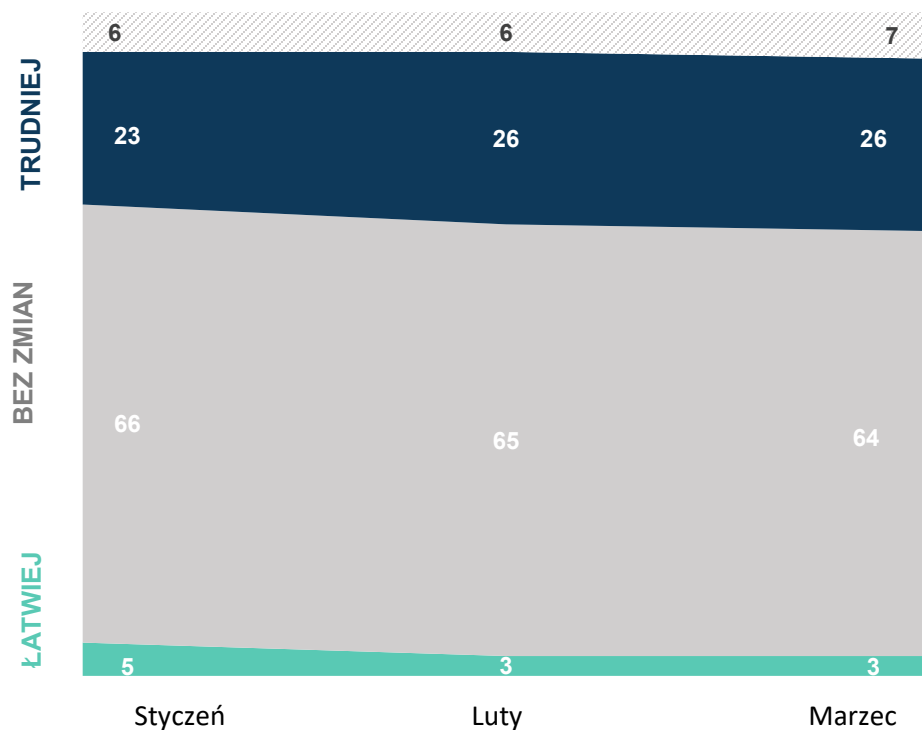

Większość polskich firm nadal nie inwestuje

Udział firm, które nie poniosły wydatków inwestycyjnych był w marcu nadal wysoki (59 proc.). Z kolei odsetek firm, które zmniejszyły wydatki inwestycyjne jest jednym z najniższych i wynosił w marcu 6 proc. Udział przedsiębiorstw, których wydatki inwestycyjne nie zmieniły w całym kwartale utrzymuje się na podobnym poziomie.

Dynamika zmian w wydatkach inwestycyjnych firm w I kwartale nie różni się znacząco od tej z IV kwartału 2021 r. Jednocześnie wydatki inwestycyjne nadal pozostają najśłabszym komponentem MIK. Niechęć do większej aktywności inwestycyjnej może obecnie wynikać z obaw przed rosnącymi cenami surowców i materiałów w związku z rosyjskimi działaniami wojennymi na Ukrainie.

Dostęp do finansowania zewnętrznego

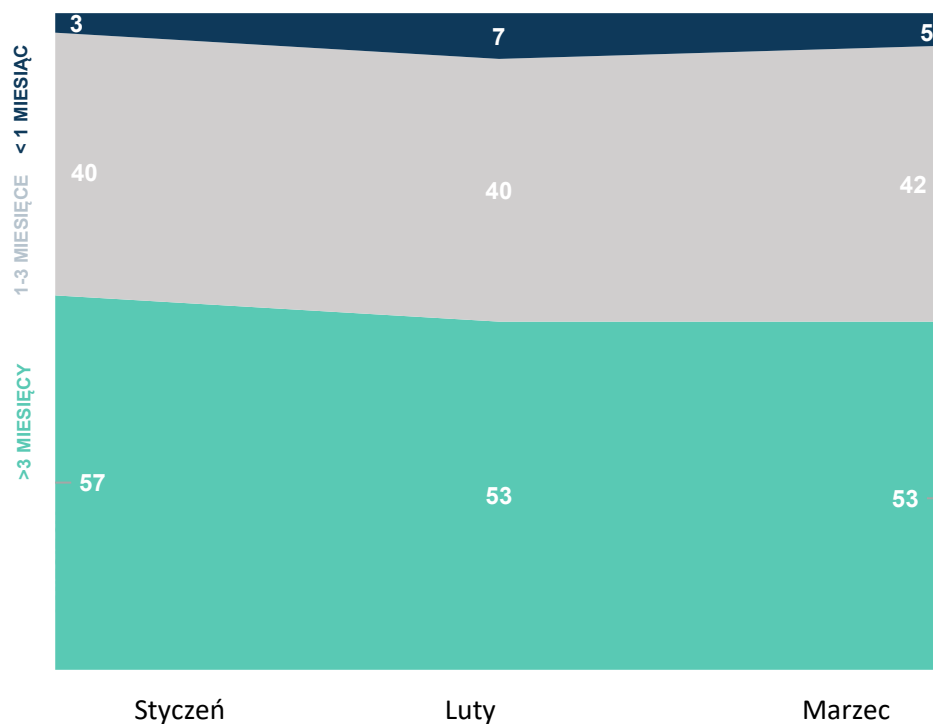
Więcej niż co czwarta firma uważa, że trudniej jest uzyskać dostęp do finansowania zewnętrznego

W marcu (także w lutym) w stosunku do stycznia o 3 p.p. zwiększył się udział firm, które uznają, że utrudnił się dostęp do finansowania zewnętrznego. Udział firm, które dostrzegły ułatwienie dostępu zmalał natomiast o 2 p.p. w stosunku do początku kwartału. O 1 p.p. spadł udział firm, które nie odnotowały zmian w dostępie do zewnętrznego finansowania.

Dostęp do finansowania zewnętrznego w I kw. nieco się pogorszył się w porównaniu z ostatnim kwartałem 2021 r. Zmiany są jednak na tyle małe, że trudno tu mówić o wpływie dostępu do finansowania zewnętrznego na niechęć do inwestowania.

Ocena płynności finansowej firmy

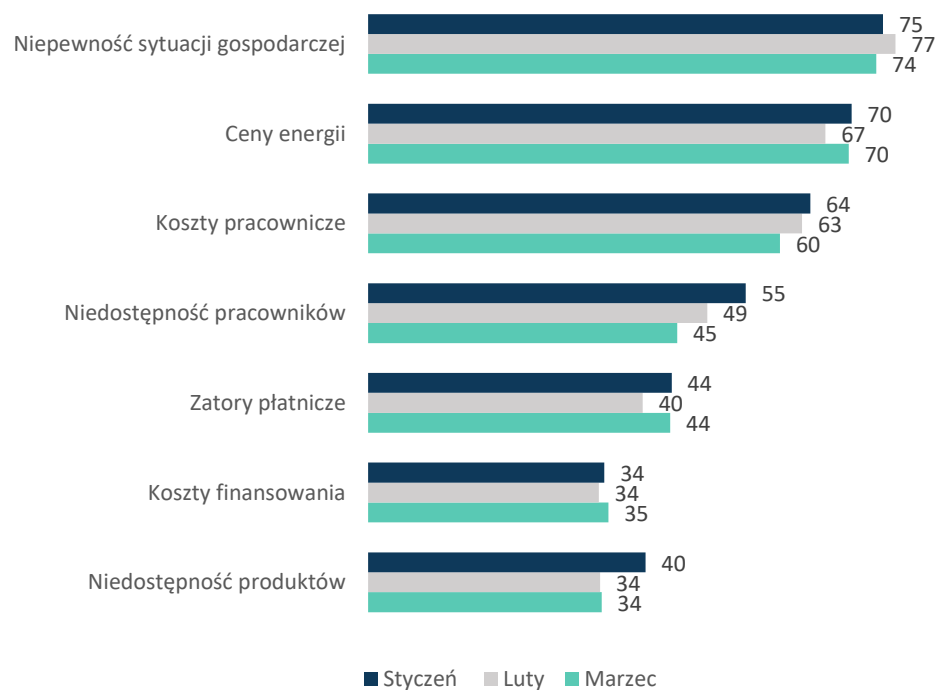

Płynność finansowa firm pozostaje na stabilnym poziomie

W I kwartale 2022 r. większość firm deklaruje wystarczające środki umożliwiające funkcjonowanie im powyżej 3 miesięcy. Od początku roku udział takich firm spadł jedynie o 4 p.p. Jednocześnie nieznacznie (o 2 p.p.) wzrósł zarówno udział firm deklarujących posiadanie środków na działanie do trzech miesięcy oraz na dłużej niż miesiąc.

W I kw., w porównaniu do ostatniego kwartału 2022 r. widać lekkie pogorszenie płynności finansowej. Może to mieć związek ze wzrostem ogólnej niepewności związanej z napaścią Rosji na Ukrainę oraz w wyniku rosnącej inflacji.

Znaczenie barier działalności

Największą barierę stanowiła niepewność sytuacji gospodarczej

Firmy w I kw. 2022 r. za największą barierę uznały niepewność sytuacji gospodarczej – na jej duże lub bardzo duże znaczenie wskazało ok. ¾ przedsiębiorstw. Działalność gospodarczą w I kw. firmom utrudniały też rosnące ceny energii oraz rosnące koszty pracownicze.

Już od początku roku niepewność gospodarcza była przez przedsiębiorców eksponowana jako bariera prowadzenia biznesu. Tę niepewność jeszcze pogłębia sytuacja na Ukrainie. Atak Rosji na Ukrainę i związane z tym sankcje gospodarcze sprawiły, że wśród barier wzrosło również znaczenie rosnących cen energii i kosztów pracowniczych.

Komentarz PIE

Marcowy pomiar MIK został przeprowadzony w wyjątkowych okolicznościach, w trakcie 6. dnia wojny w Ukrainie, wywołanej przez Rosję i Białoruś. Najważniejszym wnioskiem, który płynie z badania, jest brak paniki po stronie przedsiębiorstw. Ogólny wskaźnik koniunktury znajduje się powyżej poziomów neutralnych (102,4), co oznacza, że w Polsce przeważają pozytywne nastroje przedsiębiorców. Warto też zauważyć, że obecny wynik jest o 12,1 pkt. wyższy niż przed rokiem, gdy polska gospodarka zmagająca się z konsekwencjami III fali pandemii COVID-19.

Czynnikami odpowiadającymi za poprawę nastrojów względem lutego były: zwiększona sprzedaż (+24 pkt.) i nowe zamówienia (+31,6 pkt.). Jednocześnie widać utrzymujące się pozytywne trendy na rynku pracy. Obecnie 14 proc. firm planuje zwiększenie zatrudnienia, co jest wynikiem o 2 pkt. proc. wyższym niż przed miesiącem. Maleją z kolei plany związane z podwyżkami. Na przełomie roku 20-33 proc. firm planowało wzrost wynagrodzeń. Obecnie jest to 13 proc. badanych firm. Może to być sygnał stygnięcia i mniejszych napięć na rynku pracy pod koniec I kwartału.

Co istotne, w warunkach początku konfliktu militarnego za naszą wschodnią granicą, firmy w Polsce wykazują spore zapasy finansowe, które powinny zapewnić im płynność finansową. Obecnie 53 proc. badanych firm deklaruje możliwość utrzymania płynności przez co najmniej 3 miesiące. Tylko co dwudzieste przedsiębiorstwo w Polsce ma zapasy finansowe mniejsze niż na potrzeby jednego miesiąca. Sektory, którym w najbliższych tygodniach powinniśmy bacznie się przyglądać to budownictwo i transport. W nich możemy mieć do czynienia z odpływem części pracowników z Ukrainy, którzy wrócili do swojego kraju, by zaciągnąć się do armii. Jednocześnie pojawiają się dodatkowe ograniczenia podażowe. Ponad połowa firm budowlanych dostrzega trudności w dostępie do materiałów. Z kolei sektor TSL jest dziś odcięty od możliwości realizacji działalności za naszą wschodnią granicą. W warunkach wojennych rosną również koszty. Kluczowe w tym kontekście będą ceny surowców, na które, jako poważną barierę do prowadzenia biznesu, wskazuje już 7 na 10 firm.

W marcu MIK wzrósł do 102,4 pkt. wobec 93,0 pkt. w lutym, odrabiając tym samym część spadków z poprzedniego miesiąca. Dane ukazują stabilny obraz nastrojów przedsiębiorstw. Widoczne są oznaki trwałości dobrej koniunktury związane z utrzymującym się popytem na pracę. Trzeba podkreślić, że badanie było wykonane kilka dni po ataku Rosji na Ukrainę. Ten konflikt będzie miał istotne przełożenie na funkcjonowanie przedsiębiorstw w kolejnych miesiącach. Ponad 40 proc. firm deklaruje, że wojna za wschodnią granicą będzie miała duży lub bardzo duży wpływ na prowadzoną działalność, a kolejna jedna trzecia oczekuje umiarkowanego oddziaływania.

W tym względzie wyniki są zbliżone we wszystkich sektorach, z wyjątkiem branży TSL, która jest ponadprzeciętnie wrażliwa na konflikt. Korespondują z tym główne bariery funkcjonowania przedsiębiorstw związane z niepewnością sytuacji makroekonomicznej i wzrostami cen energii. Firmy mogą obawiać się załamania popytu ze Wschodu. Niepewność zwiększają wzrosty cen o charakterze podażowym (droższe surowce i żywność), które będą uderzać w dochody rozporządzalne gospodarstw domowych. Wojna w Ukrainie staje się więc najpoważniejszym źródłem ryzyka dla działalności przedsiębiorstw w kolejnych miesiącach.

Comiesięczny monitoring nastrojów polskich przedsiębiorstw - Metodyka badań

Główne punkty metodyki badań:

- Wszystkie prezentowane wyniki zostały opracowane na podstawie badań przedsiębiorstw realizowanych na początku każdego miesiąca.
- Przeprowadzenie comiesięcznych badań ankietowych przy użyciu techniki CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) na losowo-kwotowej próbie 500 przedsiębiorstw, w 4 kategoriach wielkości i 5 sektorach branżowych.
- Wnioskowanie o populacji polskich przedsiębiorstw przy poziomie ufności 0,95 z błędem szacunku 4%.
- Pomiar w pierwszym tygodniu każdego miesiąca.
- Wyniki podawane publicznie przez PIE i BGK w drugim tygodniu miesiąca, ok. 10 dnia każdego miesiąca.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Bank Gospodarstwa Krajowego to polski bank rozwoju – jedyna taka instytucja w Polsce. Bank aktywnie wspiera rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Realizując strategiczne projekty rozwojowe finansuje m.in. największe inwestycje infrastrukturalne, zwiększa dostęp Polaków do mieszkań oraz pobudza przedsiębiorczość polskich firm w kraju i za granicą. Jest inwestorem w funduszach, których aktywami zarządza Polski Fundusz Rozwoju. Pracownicy banku mają wysokie kompetencje w realizacji projektów służących rozwojowi kraju. Dbając o zrównoważony rozwój kraju, Bank jest obecny w każdym regionie Polski. W 2018 r. rozpoczął ekspansję, otwierając przedstawicielstwa zagraniczne, które dziś działają już w Brukseli, Frankfurtie i Londynie. BGK ma unikalne doświadczenie w finansowaniu, inwestowaniu, udzielaniu poręczeń i gwarancji oraz dystrybucji funduszy unijnych. Odgrywa znaczącą rolę w realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, która jest kluczowym dokumentem w polityce gospodarczej Polski. Podstawą działalności BGK jest odpowiedzialny, etyczny i zrównoważony biznes, dlatego Bank podejmuje szereg inicjatyw promujących przedsiębiorczość, innowacje, ekologię oraz uczciwe traktowanie pracowników, partnerów i klientów